

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.20.977/2021/7.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke

Dr. Varga Edit előadó bíró

Dr. Mocsár Attila bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője:

Sipőcz Ügyvédi Iroda

(ügyvédi iroda címe;

ügyintéző: dr. Sipőcz Benedek ügyvéd)

Az alperes: alperes neve

(alperes címe)

Az alperes képviselője:

a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda

(ügyvédi iroda címe;

ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd és

dr. Galvács Borbála alkalmazott ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

a felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék

10.Pf.20.627/2020/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budaörsi Járásbíróság

18.P.20.604/2019/31.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes adós és az alperes hitelező között 2008. január 21-én CHF alapú fogyasztási kölcsönszerződés jött létre, melynek alapján az alperes 161.713 CHF-nek a folyósítás időpontjában megfelelő 25.739.858 forint összegű kölcsönt folyósított a felperes részére.

[2] A szerződés VII/2. pontjában a felperes úgy nyilatkozott, hogy megértette a bank felvilágosítását, mely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF, a kölcsönt ennek tudatában is felveszi. A VII/1. pont szerint nagymértékű, legalább 5% mértékű árfolyamváltozás pótfedezet biztosítási kötelezettséggel járhat az adós számára.

[3] A szerződéskötés előtt keletkezett, „a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” szóló felperesi tájékoztatás szerint a bank a kölcsön összeget az adós által választott devizában tartja nyilván, az adós pedig az általa választott devizában fizeti azt vissza. A tájékoztató értelmében az árfolyam a napi piaci mozgások hatására változhat, ezért a bank figyelmeztette az adóst, hogy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás számára előre nem látható, ki nem számítható többletköltséget okozhat. A finanszírozás előnye ugyanakkor, hogy amennyiben a finanszírozás devizanemének a forinttal szembeni árfolyama romlik, kisebb forint összeget kell törlesztésként fizetni, míg a fordított eset a törlesztő részlet forint összegének növekedésével jár. A kamat mértéke ugyancsak a piaci viszonyokhoz igazodik, és a forint kamatoktól különböző tendenciákat követhet. Rögzítette a tájékoztató, hogy a bank az előzőek szerint bekövetkező többlet terheket nem vállalja át, az adós pedig a tájékoztatás aláírásával igazolta, hogy a deviza finanszírozás kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket megismerte és a hitelt mindezek ismeretében fel kívánja venni. A szerződés alapján fennálló tartozását a felperes a 2010. december 6-án létrejött közokiratban elismerte.

[4] Figyelemmel arra, hogy törlesztési kötelezettségét a felperes nem a szerződésben foglaltak szerint teljesítette, az alperes 2010. július 6-i, közokiratba foglalt nyilatkozatával a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, a 2011. február 28-án kibocsátott közjegyzői záradék alapján pedig végrehajtás elrendelésére került sor.

A felperes keresete, az alperes védekezése

[5] A felperes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 369.§ a) pontjára alapított keresetében az ellene folyó végrehajtás megszüntetését kérte. Állította, hogy a felperes nem folyósította a kölcsön összegé, ezzel szerződést segezt, ezért a végrehajtás alatt álló követelés nem jött létre érvényesen, a végrehajtás megszüntetésének van helye. Az alperes a teljesítést jogos ok nélkül tagadta meg, a szerződés teljesítése emiatt lehetetlenült, melynek jogkövetkezménye ugyancsak a végrehajtás megszüntetése. Előadta: ugyan sor került a kölcsön összegének átutalására a számlájára, onnan azonban valaki még azt megelőzően leemelte, hogy hozzájuthatott volna. Az alperes a kölcsönrel járó árfolyamkockázatról sem adott megfelelő tájékoztatást, ami ugyancsak kizárja a végrehajtás alapjául szolgáló követelés érvényes létrejöttét. Rámutatott: a szerződés VII.1. pontja alapján alappal következtethetett arra, hogy az árfolyamváltozás az 5%-os mértéket jelentősen nem haladja meg. A rPp. 369.§ b) pontját is megjelölte keresete jogalapjaként, a folyósítás

elmaradása ugyanis a követeléssel együtt a végrehajtási jog elévülését is előidézte, a végrehajtást emiatt is meg kell szüntetni.

[6] Mindezek mellett a felperes a rPp. 369.§ d) pontja alapján a kölcsön összegével azonos nagyságú kárigénye erejéig beszámítással élt a végrehajtás alatt álló követeléssel szemben, a kölcsön összegének harmadik személy általi felvétele ugyanis a készpénzfelvétel szabályainak alperes általi megsértésével, szerződésszegő módon történt, a felperes kára ezzel okozati összefüggésben keletkezett, emiatt ugyancsak indokolt a végrehajtás megszüntetése.

[7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a kölcsön összegét a felperes részére a szerződés szerint 2008. január 22-én átutalta, a felperes a törlesztést megkezdte és a pénzfelvételnél sem igazolódott visszaélés. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás álláspontja szerint mind a jogszabályi előírásoknak, mind a polgári jogegységi határozatoknak és az EUB joggyakorlatának megfelelt, és az elévülés sem következett be. Vitatta a felperes beszámításra alapított igényét is.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásában hozott, keresetet elutasító ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az alperes a szerződésnek megfelelően folyósította a kölcsön összegét, annak törlesztése is megkezdődött, ilyen körülmények között pedig – a bírói gyakorlatra is figyelemmel – nem lehet alappal hivatkozni arra, hogy a szerződés (és a végrehajtás alatt álló követelés) érvényesen nem jött létre. A jogvita eldöntése szempontjából – tekintve, hogy az alperes a rá irányadó szabályoknak megfelelően járt el – nincs jelentősége annak, hogy a pénzüsszeget a felperestől különböző személy vette fel, a per adatai szerint ugyanis a bankszámlához több meghatalmazottnak volt hozzáférése. Az alperes teljesítésére figyelemmel fel sem merül a kötelezetti teljesítés megtagadásán alapuló felperesi igényérvényesítés.

[9] Rámutatott az elsőfokú bíróság arra is, hogy az árfolyamkockázatról az alperes teljes körű tájékoztatást adott, így a szerződés érvénytelensége e jogcímen nem állapítható meg, és a követelés, illetve a végrehajtási jog elévülése sem következett be.

[10] A rPp. 369.§ d) pontjára alapított felperesi hivatkozást azért vetette el az elsőfokú bíróság, mert a felperes nem bizonyította az alperes követelésével szemben beszámításra alkalmas, a perbeli záradékolt okirattal egy tekintet alá eső okiraton alapuló követelést és azt alátámasztó végrehajtandó határozatot sem csatolt, maga nyilatkozott úgy, hogy az alperes ellen kártérítési pert nem indított. Az elsőfokú bíróság a felperest tanúbizonyítási indítványát mellőzte, mert a per eldöntése szempontjából nem tartotta lényegesnek, hogy a felperes a tanúval milyen megállapodást kötött, szerződésük a perbeli szerződés érvényességére, a követelés érvényes létrejöttére nem hat ki.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság helybenhagyó ítéletében az elsőfokú bíróság helyes indokaira utalt, azt csupán a rPp. 369.§ d) pontja tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 297.§ (4) bekezdése alapján

egészítette ki azzal, hogy a perbeli végrehajtható határozattal megállapított alperesi követelésbe csak ugyanilyen, vagy közokiratba foglalt ellenkövetelés számítható be, ilyen okiratot pedig a felperes nem csatolt, a per adatai pedig cáfolják is az alperesi károkozást.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[12] A jogerős ítélet ellen felülvizsgálattal élő felperes annak hatályon kívül helyezését és a keresetnek helyt adó ítélet hozatalát, másodlagosan az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozása szerint a jogerős ítélet az árfolyamkockázati tájékoztató értékelése és a kockázatviselés felperesre hárítása tekintetében a rPtk. 209.§ (1) és (4) bekezdéseit sérti, a szabálytalan készpénzfelvétel vizsgálatának mellőzése pedig a rPp. 206.§-ába ütközik, míg az alperesi felmondás jogszerűségének vizsgálatát mellőző eljárás – a 4/2021. polgári jogegységi határozatban kifejtettekén keresztül – a rPtk. 321.§ (1) bekezdését, 319.§ (2) bekezdését és az 526.§ (2) bekezdését sérti.

[13] Az árfolyamváltozás vonatkozásában kiemelte a felperes, hogy az alperes tájékoztatása alapján nem volt felismerhető a felperest fenyegető kockázat, az a BDT2019.130. számú döntésben kifejtett követelmények egyikét sem tartalmazta: nem részletezte, hogyan hat az árfolyamváltozás az adós fizetési kötelezettségére és egyáltalán nem foglalkozott a kamatok törlesztő részletre gyakorolt hatásával, az általánosságok szintjén maradt.

[14] Sérelmezte a felperes a készpénzfelvétel körülményeinek tisztázatlanságát, fenntartotta, hogy az alperes nem a szabályoknak megfelelően járt el, ezzel a felperesnek a kölcsönösszeggel azonos nagyságú kárt okozott. Az ezzel kapcsolatos bizonyítás mellőzése a rPp. 369.§ d) pontján alapuló igényérvényesítését hiúsította meg.

[15] Nézete szerint a bíróságok jogsértő módon mulasztották el annak vizsgálatát, hogy – a később alkotott jogszabályokra és a 4/2021. számú PJE határozatra figyelemmel – volt-e egyáltalán hátraléka a felperesnek a felmondás időpontjában, erre figyelemmel jogszerűnek tekinthető-e az alperes felmondása.

[16] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Álláspontja szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás az általános tájékoztató és a kölcsönszerződés VII. pontjába foglaltak alapján teljes körű volt, ezért az árfolyamkockázatot a felperesre hárító szerződéses kikötés tisztességtelensége nem is vizsgálható. Utalt arra: a felperes által kifogásolt rendelkezés azért sem minősülhet tisztességtelennek, mert sem jogot, sem kötelezettséget nem állapít meg, így tartalmánál fogva alkalmatlan arra, hogy a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás egyensúlyát megbontsa, ennek hiányában pedig a tisztességtelenség sem merülhet fel. Hivatkozott arra, hogy a perbelivel azonos tartalmú tájékoztatóját a Kúria több esetben vizsgálta és megfelelőnek ítélte, tájékoztatója a világosság és érthetőség követelményének megfelel. Nem részletes pénzügyi kioktatás volt a kötelezettsége, hanem olyan szintű ismereteket kellett közölnie, melyekből a laikus fogyasztó felmérhette, hogy az árfolyamváltozás reális lehetőség, mértéke és iránya előre nem határozható meg, következményei pedig kizárólag őt terhelik. E követelményeknek a felperes

részére nyújtott tájékoztatója megfelelt, előadása alátámasztására konkrét ügyekben keletkezett ítéletekre utalt.

[17] Hangsúlyozta az alperes: helytállóan mondták ki a bíróságok azt is, hogy a készpénzfelvétel körülményei a per eldöntése szempontjából nem relevánsak, a felmondás jogszerűségével kapcsolatos kérelmet pedig a felperes sem az első, sem a másodfokú eljárásban nem terjesztett elő, így az a felülvizsgálati eljárásban már nem érvényesíthető és hivatalból sem vizsgálendő.

[18] Válasziratában a felperes hangsúlyozta, hogy az alperes árfolyamkockázati tájékoztatója kétértelmű megfogalmazásaival valójában a szerződés előnyeit hangsúlyozta, így nem felelt meg a világosság és egyértelműség követelményének, míg a készpénzfelvétel tekintetében rámutatott, hogy az alperes a készpénz felvevője által aláírt bizonylatot az eljárás folyamán nem csatolta, ennek hiányát ugyanakkor a bíróságok nem értékelték a terhére. Továbbra is fenntartotta a felmondás jogszerűségének vizsgálatára vonatkozó kérelmét.

A Kúria döntése és jogi indokai

[19] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[20] A Kúria a jogerős ítéleti döntéssel indokaira is kiterjedően egyetértett, ezért – kifejezetten a felülvizsgálati kérelem indokolására tekintettel – csupán a következőket emeli ki:

[21] A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 203.§ (6) bekezdésén alapuló árfolyamkockázati tájékoztatás a perbeli szerződés esetében két okiratban: a kölcsönszerződés VII. pontjában (amely a „CHF klauzula”), valamint a szerződéskötés előtt keletkezett „általános tájékoztató” -ban szerepelt. E két okirat együttes tartalmából világosan kitűnik, hogy a folyósítási és a nyilvántartási deviza (a lerovó és a kirovó pénznem) egymáshoz viszonyított árfolyama folyamatosan változik, arányuk nem stabil, az általános tájékoztató a változás mechanizmusát és a törlesztőrészletre gyakorolt hatását is részletezte. A felperes előadásával szemben az általános tájékoztató kifejezetten kitért a kamatváltozás törlesztőrészletre gyakorolt hatására, a szerződésbe foglalt, úgynevezett CHF klauzula pedig figyelmeztetett az árfolyamváltozással összefüggő jelentős veszély lehetőségére, arra, hogy az a futamidő alatt bármikor bekövetkezhet és felső határ nélkül az adóst terheli. Az így megfogalmazott tájékoztatás nem csupán a jogszabály előírásainak, de a Kúria jogegységi határozatainak és az EUB gyakorlatának is megfelel. Megjegyzi a Kúria, hogy a tájékoztatás sem az árfolyamváltozás mértékét, sem annak irányát nem tartalmazhatta, figyelemmel arra, hogy ezek az adatok a bankok előtt sem voltak ismertek. Az sem volt követelmény, hogy a pénzintézet példákkal ismertesse az eshetőségeket: elegendő, ha laikus számára érthető, köznapi kifejezésekkel tárta fel a fogyasztó számára szükséges információt. Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a Kúria a perbelivel azonos tartalmú tájékoztatóját több perben vizsgálta, azt – az előzőekben kifejtett szempontok szerint – megfelelőnek találta és a jelen ügyben sem látta indokát az ettől való eltérésnek.

[22] A felperes a felülvizsgálati szakban is fenntartotta a készpénzfelvétel hibáival kapcsolatos hivatkozását, azonban helytálló az eljáró bíróságok álláspontja, mely szerint a készpénzfelvétel esetleges szabálytalanságának azt követően, hogy az alperes a szerződés szerinti kölcsön összeget a felperesnek átutalta, a kereset szempontjából nincs jelentősége. A kölcsön összegének átutalásával az alperes teljesítette szerződéses kötelezettségét, a felperes a törlesztést megkezdte, azaz maga sem vitatta, hogy az alperes követelése fennáll, és erre az előadott tények alapján utólag sem hivatkozhat.

[23] Az alperes követelésével szembeni beszámítást illetően is helyesen mutattak rá a bíróságok arra, hogy végrehajtás alatt álló követeléssel szemben a rPtk. 297. § (4) bekezdése értelmében csak ugyanilyen, vagy közokiratba foglalt követelés számítható be, az pedig fel sem merült, hogy a felperes követelése rendelkezne ezekkel az ismérvekkel (azaz a felperes követelése is végrehajtható lenne, vagy azt közokiratba foglalták volna). Mindezek miatt a rPp. 369.§ d) pontjára alapított igény sem lehetett alapos.

[24] Végezetül az alperesi felmondás érvénytelensége kapcsán mutat rá a Kúria arra, hogy ezt az igényét a felperes sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem érvényesítette, így nincs olyan jogerős ítéleti rendelkezés, melynek felülvizsgálatára sor kerülhetne. Megjegyzi a Kúria, hogy a felmondás jogszerűsége kizárólag kérelemre vizsgálható, hivatalból történő eljárási kötelezettsége a bíróságnak csak semmisség esetén lehet, a felmondás jogszerűsége vizsgálatának esetére ilyen eljárási kötelezettséget a 4/2021. PJE sem ír elő, tekintve, hogy a felmondás esetleges hibája nem érvénytelenségi kérdés.

[25] A kifejtettek szerint a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[26] A felperes felülvizsgálati kérelme nem volt eredményes, ezért köteles megfizetni az alperesnek forint összegű felülvizsgálati eljárási költséget, mivel rPp. 86. § (3) bekezdése értelmében a részére engedélyezett költségmentesség sem mentesít az ellenérdekű fél javára megítélt költségek megfizetése alól. A felperes költségmentességére tekintettel le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése, valamint 14. § értelmében az állam viseli.

Budapest, 2022. január 12.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró